

Handlingsplan for stier og løyper

Hol kommune
2017-2021

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Planavgrensning	3
Kommunale, regionale og nasjonale føringer	3
Mål.....	4
Utfordringer.....	5
Organisering av arbeidet	7
Kommunens rolle	7
Sti- og løypenemndenes rolle.....	7
Grunneiere og grunneieravtaler.....	8
Frivillige lag og organisasjoner	8
Sti- og løypenemndene	8
Geilo	9
Øvrige løypenemnder.....	9
Finansiering	9
Tilskudd til sti- og løypeområdene	11
Frivillige og avtalebaserte bidrag	11
Utbyggeravtaler.....	11
Utbyggingsavtaler.....	11
Sti- og løypefond	12
Spillemidler.....	13
Forankring i arealplaner	13
Tiltak og tilrettelegging	14
Løyper.....	14
Stier og turveier	15
Konkurranser i sti- og løypenettet.....	15
Terrensykling	15
Ridning.....	16
Utfartsparkeringer	17
Skilting og merking	17
Retningslinjer for kommunens arbeid.....	19
Vedlegg.....	20

Forord

Hol kommune blir stadig utfordret på hvordan man kan legge til rette for utviklingen i sti- og løypesystemet. Det er en utfordring å se dette i et helhetlig perspektiv og vurdere det opp mot andre interesser, og da spesielt naturverdiene som er grunnpilaren i en nasjonalparkkommune.

Formålet med handlingsplanen er å legge føringer for organisering av arbeidet, hvordan kommunen skal forholde seg til utviklingen i bruken av sti- og løypesystemet, og endringen i bruken av denne infrastrukturen. Det er behov for avklaringer på hvordan arbeidet skal foregå og hvordan ansvaret skal fordeles, både mellom kommunen, løypeområdene og andre interessenter. Handlingsplanen for stier og løyper er et redskap for å se helheten i organiseringen av arbeidet med stier og løyper, begrense den potensielle konflikten mellom naturverdier, menneskelig ferdsel og ulike brukergrupper som alle ønsker å benytte seg av områdene i kommunen, samtidig som man ønsker å legge til rette for friluftslivet.

Planavgrensning

Handlingsplanen for stier og løyper omfatter hele Hol kommune. Handlingsplanen fastsetter hvordan det skal arbeides med stier og løyper i kommunen og legger føringer for hvilke investeringer som skal prioriteres i sti- og løypesystemet. Planen er retningsgivende for arbeidet med stier og løyper. Arealdisponeringer blir ikke behandlet i planen. Vurderinger av traseer og avveininger mot andre arealspørsmål vil foretas i arealplaner som kommuneplanens arealdel, kommunedelplaner, områdeplaner og reguleringsplaner.

Kommunale, regionale og nasjonale føringer

I kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2010-2022 er et hovedmål at Hol kommune skal ha et svært godt tilbud for rekreasjon og friluftsliv for fastboende og turister, og at posisjonen som en ledende norsk reiselivsdestinasjon skal opprettholdes. En strategi for å nå dette målet er å profesjonalisere arbeidet med stier- og løyper fordi produktet er sentralt i kommunens attraksjon som reiselivsdestinasjon og bokommune. Sentralt i kommuneplanens samfunnsdel står også visjonen om å ha en langsiktig og bærekraftig arealforvaltning.

I Hol kommunes kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet evalueres behovet for anlegg knyttet til organisert idrett og egenorganisert aktivitet, herunder friluftsliv. Planen er overordnet og skal bidra til planmessig og målstyrt utbygging, drift og vedlikehold av anlegg for idrett og friluftsliv i kommunen. Kommunedelplanen legger grunnlaget for sikring av arealer for både idrett og egenorganisert aktivitet.

I kommunens planstrategi for perioden 2016-2020 ble det vedtatt at det skulle utarbeides en handlingsplan for stier og løyper som skulle erstatte den daværende kommunedelplanen for stier og løyper, som ble vedtatt i 2007 og vedtatt forlenget i 2011. Overgangen fra en

kommunedelplan til en handlingsplan ble begrunnet i at det var ønskelig med en enklere og mer konkret plan, istedenfor en kommunedelplan som er et mer overordnet politisk dokument. Det ble vurdert til at arbeidet med stier og løyper var mer knyttet til drift og fysisk tilrettelegging, samt kommunens årlige budsjettarbeid. Planen tar ikke for seg arealdisponeringer, men legger rammene for hvordan det skal arbeides med stier og løyper i Hol kommune. Det må arbeides med å sikre selve traseene igjennom kommuneplanens arealdel, kommunedelplan for Geilo, områdeplaner og reguleringsplaner. I dagens kommunedelplan for Geilo er det to målsetninger kommunen skal jobbe mot innenfor området stier og løyper: Bedre sammenheng i eksisterende løypenett og flere planfrie kryssinger av Fv 40.

Visit Geilos handlingsplan for bærekraftig reisemålsutvikling for Geilo og Hol kommune har flere tiltak innenfor området av stier og løyper. Det er ett særlig fokus på sykling, utviklingen og skilting av stier nært sentrum av Geilo og i grendene rundt om i kommunen. For søknader om tilskudd til relevante tiltak i handlingsplanen for bærekraftig reisemålsutvikling følges søknadsprosedyren beskrevet i denne planen.

I de regionale planene for Nordfjella med Raudafjell og Hardangervidda er det felles retningslinjer om ferdsel, stier og løyper. Planene er retningsgivende for kommunens arealdisponeringer. Retningslinjene sier at stier og løyper skal fastsettes i kommunale sti- og løypeplaner. Det skal være varslingsrutiner som sikrer at løypekjøring stanses dersom villrein trekker inn i områder med skiløyper. Nye skiløyper og merkede vinterruter skal legges utenom viktige trekk og vinterbeiter. Det skal heller ikke legges nye stier i viktige trekk og kalvings- og/eller sommerbeiter for villrein. Ved endringer i sti- og løypeplaner skal det legges særlig vekt på å ivareta villreinens behov.

Folkehelseperspektivet trekkes frem spesielt i nasjonale føringer for friluftslivet. I Friluftslivsmeldinga (Meld. St. 18 (2015-2016) Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet, vektlegges friluftslivet i nærmiljøet og at dette skal prioriteres i det offentlige friluftslivsarbeidet.

Mål

Hol kommune skal legge til rette for ett sti og løypenett, til beste for fastboende og tilreisende. Posisjonen som en ledende norsk reiselivsdestinasjon skal opprettholdes. Formålet med handlingsplanen er å konkretisere den overordnede målsetningen og sette rammene for hvordan arbeides skal organiseres for å nå kommunens mål.

Stier og løyper er grunnprodukter i kommunen både for fastboende og turister. Dette gjenspeiles i målsettingene og strategiene i kommuneplanen, der arbeidet med stier og løyper blir trukket frem som en strategi for å nå flere overordnede mål.

- Hol kommune skal legge til rette for rekreasjon og gode naturopplevelser.
- Hol kommune skal ha et svært godt tilbud for rekreasjon og friluftsliv for fastboende og turister.
- Hol skal være en av landets beste hyttekommuner.

Det er også et mål å ta vare på rekreasjonsområder i slik som stier, løyper og grøntkorridorer i nærmiljøet av Geilo sentrum.

Målene i kommuneplanen er videreført i Hol kommunes handlingsprogram for 2017-2020. Strategiene i handlingsprogrammet for arbeidet med stier og løyper er:

- Legge til rette for at sti- og løyper skal ha høy kvalitet, fordi produktet er sentralt i kommunens attraksjon som reiselivsdestinasjon og bokommune.
- Arbeide for å øke økonomiske bidrag til investering og drift av stier og løyper.

I Kommunal planstrategi 2016-2020 ble arbeidet med handlingsplanen for stier og løyper høyt prioritert, og igangsatt med følgende målsettinger;

- Det skal sammen med løypenemdene gjøres en vurdering av organisering
- Klassifisering av løypetraseene skal revurderes opp mot det totale kostnadsbildet
- Eventuell oppgradering av løypenettet bør i hovedsak skje ved oppgradering av eksisterende løyper fremfor å øke antall løypemeter i nye trasèer.
- Eksisterende og fremtidige sti- og løypetrasèer vurderes og sikres gjennom juridisk bindende arealplaner, slik som kommuneplan, områdeplaner og reguleringsplaner.
- Ved revisjon av Handlingsplanen kan det vurderes mindre endringer i klassifiseringen av løypene.

Utfordringer

I det daglige arbeidet med stier og løyper møter aktørene i sti- og løypearbeidet på ulike utfordringer. Det er en rekke hensyn som må balanseres for å skape et best mulig produkt både for fastboende og besøkende. Det er utfordrende for kommunen å arbeide for å beholde sti- og løypetraseer som av ulike parter ønskes å benyttes til andre formål, å finne et passende nivå på tilretteleggingen i ulike områder og prioritere tilrettelegging for ulike brukergrupper i sti- og løypenettet. Sti- og løypenemndene utfordres på å balansere løypepreparering og vedlikehold av sommertraseer opp mot de økonomiske rammene og forventningene til brukerne. I målsetningene til handlingsplanen er det lagt føringer for hvordan det skal arbeides med å møte utfordringene for sti- og løypeproduktet. Ut fra målsetningene for arbeidet med stier og løyper og utfordringene de ulike aktørene møter, søker handlingsplanen å tilpasse organiseringen, fordelingen ansvarsoppgaver og utvikle tilskuddsordninger som skal være med å sikre den ønskede utviklingen av stiene og skiløypene i kommunen.

Brøyting av veier med skiløyper

Under arbeid med nye reguleringer i områder med sti- og løypetraseer er det en utfordring å opprettholde de eksisterende løypetraseene, eventuelt å finne nye traseer av tilsvarende eller bedre kvalitet. Det er flere skiløyper i kommunen som er lagt til støls- og hytteveier. Dette har tidligere vært ansett som positivt da det kan prepareres og legges spor selv om snømengden er liten, samtidig som det er praktisk og ressursbesparende. På grunn av økende antall hytter og ønske fra hytteeiere, har det de senere år vært en økende tendens til at slike veger blir brøytet. En bør ut fra dette unngå å legge fremtidige løyper til slike veier.

Dette løser likevel ikke utfordringene i områder der det ikke er avsatt arealer til slike traseer i bebygde områder. For øvrig må det være en målsetning at enkelte fjellveger, eksempelvis slik som Prestholtvegen og Budalsvegen kan benyttes som tidligløyper.

Press på arealene og økt ferdsel

Selv om det er et økende ønske om tilrettelegging, er det også økt fokus på uberørte områder. Det er lagt lite vekt på at områder uten tilrettelegging er en viktig del av naturproduktet for en reiselivs- og nasjonalparkkommune. I kommunen er det store fjellområder uten noen særlig grad av tilrettelegging, men dalbunner og dalsider er i langt større grad tilrettelagt. Det er et press på å utvikle disse arealene, og det må forbli områder som også ikke blir tilrettelagt. Presset på arealene gjør at man ikke kan tilrettelegge for at hver enkelt brukergruppe skal ha sin egen infrastruktur. Det må derfor arbeides med hvordan man kan legge til rette for flere brukergrupper i de samme områdene.

Friluftslivet og bruken av stier og løyper er økende. Det er stadig økende krav til både kvantitet og kvalitet på sti- og løypenettet. Det vil bli en utfordring å kombinere dette ønsket med målsetningen om å bevare natur- og miljøkvaliteter. Det er derfor en målsetting for Hol kommune å bedre kvalitet på det eksisterende sti- og løypenettet, fremfor å anlegge nye stier og løyper. Det gjør at det i tiden fremover vil stilles økte krav til tilrettelegging. Bedre løyper og bedre tilrettelagte stier og turveger fører til mer bruk og økt ferdsel. Flere mennesker i stier og løyper over lengre perioder fører til mer uro og forstyrrelser, samtidig som det er det viktigste virkemiddelet for å kanalisere ferdselen bort fra områder der den kan skape problemer. Gamle stier og ferdselsårer ble ikke anlagt med tanke på den bruken som er i enkelte områder i dag. Det gjør at man må tenke annerledes på tilrettelegging og terrengplassering av stier og løyper enn man gjorde noen år tilbake. Store utfartsområder får problemer med slitasje sommerstid, spesielt igjennom våte områder. Stier anlagt i bratt terreng eroderes bort, og stiene brer seg ut over et stort område. Tilrettelegging og markedsføring av turer og aktiviteter som legger opp til et høyere antall brukere forplikter til tiltak som gjør bruken bærekraftig. Om slitasjen skal unngås må det tilrettelegges for at områder skal tåle den økte bruken.

Løfte kvaliteten på sti- og løypeproduktet

Det vil være en utfordring å utvikle Hol kommune som en reiselivskommune uten å øke tilbudet i form av flere stier og løyper. Økt antall brukere kan føre til at kvaliteten på opplevelsen forringes, både for fastboende og reiselivsnæring, spesielt i høysesong. For å møte denne utfordringen ønsker Hol kommune å satse på å tilrettelegge bedre i områder som allerede er mye brukt. I Hol kommune begynner det i enkelte områder å bli slitasje fra ferdsel på mark og vegetasjon, samtidig som vi har et stort sti- og løypenett som i dag er relativt lite brukt. Gjennom informasjon om tilbudene rundt om i kommunen og bedre tilrettelegging kan belastningen fordeles bedre utover infrastrukturen som allerede ligger der. Utfordringen blir å identifisere flaskehalsene rundt om i kommunen, som med konkrete tilretteleggingstiltak kan være med å heve tilbudet. Dette vil være viktig for Hol både som bo- og reiselivskommune.

Organisering av arbeidet

Kommunens rolle

Kommunen har det overordnede ansvaret for sti- og løypenettet i forvaltningssammenheng etter lover som plan- og bygningsloven og friluftslvsloven. Det offentlige er pålagt ansvaret for at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv. Det er ingen lovpålagt oppgave for kommunen å besørge drift av løypenettet, men det er over tid blitt en forventning blant ulike brukergrupper til at dette er et ansvar som tilligger kommunen, som en friluftslivs-, reiselivs- og nasjonalparkkommune.

Hol kommune har i dag en aktiv rolle i arbeidet med stier og løyper. Ikke bare har kommunen ansvaret som planmyndighet. Kommunen står også som avtalepart med grunneierne og sti- og løypenemndene, gir tilskudd til drift av kommunens sti- og løypenemndene, gjennomfører prosjekter, vedlikeholder infrastruktur og drifter Geilo sti- og løypeområde. Hol kommune ønsker å tydeliggjøre sin rolle som plan- og forvaltningsmyndighet, og å bidra til den praktiske driften av sti- og løypearbeidet igjennom tildeling av tilskudd til sti- og løypenemndene som skal være det utøvende leddet. Kommunen vil behandle søknader om tilskudd til tilretteleggingstiltak og kunne veilede ved søknader om spillemidler.

Sti- og løypenemndenes rolle

Sti- og løypenemndene er ansvarlige for drift og vedlikehold av stier og skiløyper innen sitt område i henhold til handlingsplan, driftsavtaler og retningslinjer. Det er ønskelig at de lokale nemndene skal ha representanter fra lokale grunneiere, velforeninger, reiselivsnæring og lag/organisasjoner. Organiseringen av nemndene er nedfelt i retningslinjer for sti- og løypenemnder. Den konkrete sammensetningen vil kunne variere fra nemnd til nemnd. De ulike entreprenørene som preparerer skiløypene skal ikke være en del av de lokale sti- og løypenemndene for å unngå blanding av roller. Sti- og løypenemndene er oppdragsgivere, entreprenører er tjenesteleverandører. Det er hensiktsmessig at sti- og løypenemndene organiseres som frivillige organisasjoner og registreres i Enhetsregisteret, blant annet for å være søknadsberettiget i flere tilskuddsordninger, både til det offentlige og til stiftelser.

Det inngås driftsavtaler mellom Hol kommune og nemndene, som ivaretar drift og vedlikehold av sti- og løypenettet og kommunens avtalefestede ansvar ovenfor berørte grunneiere. Sti- og løypenemndene er med dette det naturlige kontaktpunktet for grunneiere og brukere av sti- og løypenettet, som det utøvende leddet i arbeidet med stier og løyper.

Sti- og løypenemndene har ansvar for å organisere sin aktivitet på en hensiktsmessig måte, slik at aktiviteten står i forhold til de økonomiske rammene. Det er en målsetting å utnytte de tilgjengelige ressursene til løypekjøring best mulig. Sti- og løypenemndene er ansvarlige for å vurdere ulik preparering av skiløyper innenfor området og balansere dette opp mot økonomi. Vurderingen av tilretteleggingsgraden skal gjøres på bakgrunnen av det totale kostnadsbildet og med et fokus på å ha god kvalitet fremfor å øke kvantiteten på løypenettet. Faktorer som brukerfrekvens, tilgjengelighet, klimatiske forhold og løypenes egnethet må gjenspeiles i hvordan løypene prepareres. Dette gir videre rammer for å tilpasse prepareringen av skiløypene lokalt til vær-/ føreforhold og økonomi. I tillegg til

prepareringsstandarden er tidsrommet det prepareres en faktor for sti- og løypenemndenes økonomi. Sti- og løypeområdene blir med en slik forenkling selv ansvarlige for å utarbeide en plan for hvordan de ønsker å preparere løypenettet igjennom sesongen. Fokuset må være på å ha høy kvalitet på de mye brukte løypene der det er kostnadseffektivt å holde en høy standard igjennom sesongen. Høyereliggende, værutsatte, mindre brukte og løyper som bare tidvis blir brukt burde ha en lavere prioritet, med den hensikten at de kan kjøres opp med enklere midler i kortere perioder når bruksfrekvensen er høyere. Det legges vekt på at man skal ha et tilbud med skiløyper med høy kvalitet i alle områdene i kommunen.

Grunneiere og grunneieravtaler

Grunneiere har disposisjonsrett over egen grunn og er en sentral medspiller i arbeidet med et godt sti- og løypenett. Det er derfor viktig med et godt og formalisert samarbeid med berørte grunneiere. Det inngås avtaler om bruk av grunn med berørte grunneiere, og det betales ut kompensasjon for løypekjøring. Kompensasjon betales ut for tilretteleggingen ved bruk av motorkjøretøy, og inngrep som følge av dette. Hol kommune står som avtalepart med grunneierne i avtalene og følger opp ansvaret igjennom driftsavtaler med de ulike sti- og løypenemndene. Omfanget av kompensasjon for bruk av motorkjøretøy til løypekjøring er beregnet ut fra eksisterende løyper, og satser nedfelt i grunneieravtaler. Finansieringen av grunneierkompensasjonen dekkes av Hol kommune. Unntak for grunneierkompensasjon er nedfelt i grunneieravtalene. Grunneierne oppfordres til å vurdere å tilbakeføre kompensasjonen til sitt lokale sti- og løypeområde. Det bør ved neste revisjon av grunneieravtalene tas sikte på å inngå langsiktige avtaler om bruk av grunn, fortrinnsvis med automatisk fornyelse om ingen av partene sier opp avtalen. Det ønskes mer langsiktighet i avtalene både fordi det er svært tidkrevende å inngå nye med få års mellomrom og fordi det med bakgrunn i langsiktige avtaler kan forsvares å investere i tilretteleggingstiltak i de aktuelle traseene. Lengre varighet på avtalene vil også skape mer forutsigbarhet for berørte grunneierne.

Frivillige lag og organisasjoner

Det er mange frivillige lag og organisasjoner i kommunen som har felles formål og interesser i sti- og løypeproduktet. I enkelte sti- og løypeområder er dugnader og felles møter godt organisert innenfor rammene av sti- og løypenemndene, i andre områder er det lokale og hyttevelforeninger som har gått sammen. Det bør legges til rette for at lokale vel, lag og foreninger får muligheten til å bidra i områder der de har tilhørighet. Sti- og løypenemndene vil være de naturlige knutepunktene i de ulike områdene i kommunen. Flere foreninger, lag, organisasjoner og utvalg ønsker å bidra om det legges til rette for det. Det bør vurderes å ha med representanter fra lokale frivillige lag og organisasjoner i sti- og løypenemndene. Dette er tiltak som kan være med å støtte opp om det lokale engasjementet i de ulike områdene.

Sti- og løypenemndene

En av målsetningen til handlingsplanen er å vurdere organiseringen av arbeidet med stier og løyper. Hol kommune ønsker å gi sti- og løypenemndene mer ansvar, slik at flere avklaringer med for eksempel grunneiere og velforeninger, prioriteringer mellom ulike traseer og lignende kan gjøres av nemndene istedenfor kommunen. Dette fordrer at nemndene er

bredt sammensatt av ulike brukergrupper, og kan komme til enighet om prioriteringen innenfor områdene.

Geilo

Geilo løypeområde driftes i dag av Hol kommune. Kommunestyret vedtok å overta ansvaret for løypeområdet da Geilo & omegn Løyper AS la ned driften i 2012. Driften av Geilo sti- og løypeområde er i utgangspunktet ikke en kommunal oppgave, men en oppgave Hol kommune har påtatt seg ansvaret for inntil en ny organiseringsform er på plass.

Det opprettes en sti- og løypenemnd for Geiloområdet. Nemnda omfavner områdene Geilo, Budøla- Odnakk og Skurdalen. For at en ny organisering av sti- og løypeområdet skal lykkes er man avhengig av å inkludere de ulike brukergruppene og interesseorganisasjonene i området. Det være seg representanter fra næringslivet, hytteforeninger, fastboende og idrettslag. De aktuelle interessegruppene samles i en felles organiseringsform slik at man kan komme frem til felles mål og retning for driften av sti- og løypeområdet. Rådmannen gis et mandat til å opprette en ressursgruppe som kan arbeide frem forslag til organiseringsform, sammensetning og vedtekter til Geilo sti- og løypenemnd.

Som bakgrunn for utviklingen av stier og løyper innenfor området kan nemnda se til rapportene «Skiglede for alle», masterplan for terrengsykling på Geilo og andre berørte planer.

Øvrige løypenemnder

Organiseringen av sti og løypenemndene for Sudndalen, Hovsåsen, Holsåsen, Ustaoset, Haugastøl og Dagali beholdes slik de har vært. Det forventes at det skal være et utstrakt samarbeid nemndene imellom for å sikre en god og effektiv drift og utvikling av sti og løypeproduktet i hele Hol kommune.

Finansiering

Hol kommune benytter seg av en sammensatt modell for fellesgodefinansiering.

Type avtale	Parter	Disposisjon	Kommentar
Kommunale tilskudd til de enkelte sti- og løypeområdene	Sti- og løypenemnder	Drift og mindre infrastruktur	Tilskudd fordeles etter egen fordelingsnøkkel. Finansiering fastsettes i årlig budsjettprosess.
Frivillige avtaler om fellesgodefinansiering	Lokale bedrifter	Drift	Årlig tilskudd til stier og løyper, basert på bedriftenes omsetningstall. Ved inngåelse binder bedriften

			seg i en periode. Det vanligste er 3-års perioder.
Frivillige bidrag	Hyttevelforeninger, fastboende og turister	Drift og infrastruktur	Valgfritt beløp som betales via f.eks. Vipps eller overføres direkte til løypeområdet. Flere velforeninger organiserer felles innbetalinger til løypeområder.
Utbyggeravtaler	Utbyggere og kjøpere	Todelt: Utbyggere → Infrastruktur Kjøpere → Drift	Avtale om bidrag basert på 1% av omsetningsverdien på eiendom. Klausul om årlig differensiert løypebidrag fra kjøper.
Utbyggingsavtaler etter plan- og bygningsloven	Utbyggere	Kun til infrastruktur (omlegging, bruer/klopper, kryssing etc.)	Det kan gjennom bestemmelser kreves at utbyggere i et område besørger helt eller delvis etablering av nødvendig infrastruktur. Avtalene regulerer den enkelte utbygger sitt forholdsmessige anleggsbidrag.
Grunneierkompensasjoner	Grunneiere	Ikke bundet	Utbetaling til grunneiere som kompensasjon for bruk av grunn til maskinpreparering. Beregnes ut fra omfanget løyper på eiendommene. Finansieres som for kommunale tilskudd.

Tilskudd til sti- og løypeområdene

Det utbetales kommunalt tilskudd som et bidrag til driften av sti- og løypenemndene. Tilskuddet utbetales av kommunen i henhold til siste politisk vedtatte tilskuddsnivå og i henhold til driftsavtalene med sti- og løypenemndene.

Det utarbeides og fremmes en egen sak for kommunestyret med retningslinjer og en fordelingsnøkkel for hvordan det kommunale tilskuddet til stier og løyper fordeles mellom sti- og løypeområdene i Hol kommune. Tilskuddsmodellen bør ta hensyn til omfanget av stier og løyper, brukerfrekvens, løypenes egnethet og tilgjengelighet. Tilskuddet skal sikre en grunnfinansiering til stier og skiløyper i kommunen. Om det er et ønske å øke kvaliteten ytterligere må det finansieres igjennom ulike frivillige eller avtalefestede bidrag.

Frivillige og avtalebaserte bidrag

De frivillige og avtalebaserte bidragene forvaltes av sti- og løypenemndene. Ordningen videreføres for å støtte opp om nemndenes arbeid og skape interesse for å bidra til sti- og løypenettet lokalt. Bidrag fra både lokalt næringsliv og private er en forutsetning for å opprettholde nivået på sti- og løypenettet i kommunen. Næringslivet kan bidra til sitt lokale sti- og løypenett igjennom frivillige og avtalefestede bidrag. For å legge til rette for at dagsbesøkende og turister på en enkel måte kan bidra til driften av løypesystemet bør sti- og løypeområdene vurdere å sette opp enkle betalingsløsninger for mobil. En fellesnevner for områder som lykkes med å få inn frivillige bidrag er at de samles inn igjennom lokale hyttevevforeninger. Sti- og løypenemndene bør arbeide sammen med lokale hyttevevforeninger for å få til et slikt samarbeid.

Utbyggeravtaler

Grunnlaget for utbyggeravtaler er partnerskapsmodellen for Geilo 2020. Utbyggeravtaler er en frivillig avtalebasert ordning der utbygger går med på å bidra med en prosentsats (p.t. 1 %) av oppnådd pris ved salg av boenhet (tomt, hytte, leilighet og lignende). Bruken av utbyggeravtaler er en strategi i kommuneplan for Hol og fastsatt i kommunedelplanen for Geilo. Omfanget av utbyggeravtalene vil gi variable engangsbidrag. Disse bidragene skal nyttes til opprusting, vedlikehold, anleggelse av stier og løyper og utfartsparkeringer, som er prioritert i sti- og løypeplanen. Midlene disponeres av sti- og løypenemnd i området hvor avtalen inngås og benyttes derfor i utbyggernes lokale område. Avtalene inngås mellom utbygger og kommune. Både kommunen og løypenemndene kan ta initiativ til utbyggeravtaler. Gjennom utbyggeravtalene tinglyses heftelse og kjøper av boenhet forplikter seg til å betale årlige bidrag til driften av det lokale sti- og løypeområdet. Avtalen skal sikre at de som i fremtiden vil ha nytte av fellesgoder bidrar til finansieringen av disse, også utenfor de planfastsatte tiltakene i den aktuelle reguleringsplanen.

Utbyggingsavtaler

Gjennom reguleringsplanarbeidet kan det inngås utbyggingsavtale om finansiering av nødvendig infrastruktur i utbyggingsområdet som er en direkte følge av utbyggingen. Avtalene er hjemlet i plan- og bygningsloven kap. 17, og fastsatt i bestemmelsene i kommuneplanens arealdel 2014-2020 for Hol kommune. En utbyggingsavtale kan gjelde forhold som kommunen har gitt bestemmelse om i arealdelen i kommuneplanen eller i

reguleringsplaner. Utbyggingsavtaler er aktuelt der det stilles krav til gjennomføring av tiltak som direkte- eller indirekte utløses av den enkelte utbygging. Grad av økonomisk ytelse avtales gjennom dette. I områder der utbygginger utløser et behov for endring i infrastrukturen for stier og løyper bør dette finansieres igjennom utbyggingsavtaler.

Sti- og løypefond

Sti- og løypenemndene kan søke på midler fra fondet for å finansiere tilretteleggingstiltak i sti- og løypenettet. Ønsker andre interesserte å søke om tilskudd til tilretteleggingstiltak, spilles forslagene inn til den lokale sti- og løypenemnda, slik at tiltakene kan vurderes og prioriteres. Sti- og løypenemndene prioriterer de ulike forslagene ut ifra behovet for sitt område og kan årlig søke kommunen om tilskudd fra sti- og løypefondet.

Søknadsprosedyren er følgende:

- Innen 15.03 hvert år sendes forslag til tilretteleggingstiltak til de lokale sti- og løypenemndene.
- Nemndene går igjennom, vurderer forslag og setter opp en søknad med en prioritert liste over tiltak utfra behovet i området
- Søknadene oversendes kommunen innen 01.05 hvert år
- Kommunen vurderer søknadene etter kriteriene fastsatt i denne planen, og legger årlig frem en sak med tildeling av midler fra sti- og løypefondet for kommunestyret.

Alle omsøkte tiltak blir lagt inn i en uprioritert tiltaksliste, som en oversikt over alle innkomne innspill. Det tas ikke stilling til når eller om disse tiltakene kan gjennomføres. Fra den uprioriterte lista legges det frem en prioritert liste med tiltak hvert år. Administrasjonen vurderer og prioriterer søknader om tilskudd til tiltak og legger frem en prioritert liste for kommunestyret for vedtak om tildeling av tilskudd fra sti- og løypefondet med bakgrunn i følgende faktorer;

- Behovsoppgave/Beskrivelse av tiltaket og hvilke brukergrupper det retter seg mot
- Beskrivelse av drift og vedlikehold
- Planmessige forhold og gjennomførbarhet inkludert situasjonskart
- Vurdering av brukerfrekvens
- Tilgjengelighet/ Nærhet (folkehelseperspektivet)
- Prissatt kostnadsberegning og finansiering
- Dokumentere egen-/annen finansiering (også lån/gave/rabatt)
- Dugnadsinnsats
- Skriftlig avtale med berørte grunneiere
- Tiltaket må ha eget kontonummer i bank

Søknader om tilskudd fra sti- og løypefondet må inneholde alle disse punktene. Ufullstendige søknader blir returnert, og søknader som kommer inn etter fristen kan ikke regne med å bli behandlet det året. Søknader om tilskudd til tilretteleggingstiltak behandles ikke etter plan- og bygningsloven i denne søknadsprosessen. Tiltak som er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven må være plan- og bygningsrettslig avklart før det tildeles tilskudd.

Vedtektene til sti- og løypefondet setter rammene for tildeling fra det kommunale sti- og løypefondet og begrensninger i tilskuddsandel og tilskuddsramme. Vedtektene fastsetter også hvordan tiltakene skal følges opp og rapporteres etter ferdigstilling. For

spillemiddelfinansierte anlegg gjelder de til enhver tid gjeldende retningslinjer for spillemidler.

Avsetning til sti- og løypefondet vurderes under den årlige økonomiplanbehandlingen, eller ved disponering av et eventuelt mindreforbruk ved kommunestyrebehandlingen av årsregnskapet. Det er ønskelig at private aktører kan være med på finansieringen av utviklingen i fellesgodene ved å bidra til fondet. Kommunestyret har myndigheten til å disponere fondsmidlene.

Spillemidler

I Hol kommune er det kultur og oppvekstetaten som forvalter spillemiddelordningen. Søkere på spillemidler kan være kommuner, fylkeskommuner, idrettslag, andelslag eller andre sammenslutninger som ikke har kommersielt formål. For å få spillemidler forutsettes det at det er inngått skriftlig avtale med grunneierne med en varighet på minimum 40 år. For mindre kostnadskrevenende anlegg kan avtaler på minimum 10 år godkjennes. For å kunne søke må anlegget være med i Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet. Tiltakene i handlingsplanen som er berettiget til spillemidler vil spilles inn som en del av prioriteringen mellom de ulike tiltakene i kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet.

Ordningen er relevant for sti- og løypeproduktet med tanke på finansieringen til de ulike tilretteleggningstiltakene i sti- og løypesystemet. Hovedregelen bør være at kommunale midler til investeringer som er spillemiddelberettigede i sti- og løypenettet kanaliseres gjennom kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet og de retningslinjene som er knyttet til kommunalt tilskudd til spillemiddelprosjekter. I regjeringens nyeste bestemmelser om tilskudd til anlegg vektlegges viktigheten av egenorganisert aktivitet, friluftsliv og spillemiddelordningens rolle i arbeidet med stier og løyper.

Forankring i arealplaner

Etablerte sti- og løyetraseer skal legges inn kartet i både overordnede arealplaner som kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner. De skal også legges inn i områdeplaner og reguleringsplaner. Eventuelle endringer i traseer og nye stier og løyper skal vurderes i planprosessen for å sikre et godt og sammenhengende løypenett. En forankring i det kommunale plansystemet vil være med på å hindre en bit-for-bit utbygging som legger press på sti- og løyetraseene, og vil sikre et sammenhengende sti- og løypenett også i tiden fremover.

Mindre omlegginger

Mindre omlegginger av sti- og løyetraseer kan utføres i samarbeid mellom sti- og løypenemnd og berørte grunneiere. Det er en forutsetning at man har grunneiers tillatelse for slike omlegginger. Med mindre omlegginger menes flytting av traseer over kortere avstander uten at det anlegges nye traseer. Dette er typiske terrengtilpasninger, som å flytte stier og løyper utenfor konkrete problemområder og tilpasninger til endrede snøforhold som gjør det enklere å preparere skiløyper.

Tiltak og tilrettelegging

Det er spilt inn flere ulike forslag til tilretteleggingstiltak under utarbeidelsen av handlingsplanen for stier og løyper. Mindre tilretteleggingstiltak som å rydde eksisterende stier og løyper, fjerning av steiner og lignende kan gjennomføres av sti- og løypenemndene etter avtale med berørte grunneiere. For større tiltak som krever ytterligere finansiering kan det søkes om midler fra sti- og løypefondet. Noen av tiltakene er begrenset til deler av året og andre er helårsprodukter. Enkelte typer tiltak legger til rette for en bred gruppe brukere, andre er betydelig smalere. Det er en rekke tiltak som kan vurderes i sti- og løypenettet, avhengig av hva som er formålet med traseen. Hvordan tilretteleggingen utføres vil ha betydning for om tiltaket blant annet er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven. Det er viktig å avklare rammene og beskrive de ulike tiltakene bl.a. for at berørte grunneiere skal kunne vurdere eventuelle tiltak på sin eiendom.

Løyper

Skiløyper

Skiløyper vil kunne variere i bredde og tilretteleggingsgrad, fra store skiløyper som kjøres opp med tråkkemaskin opp til 8 m bredde og gir plass til skøyting og to spor for klassisk, til mindre skiløyper med en begrenset opparbeidelsesgrad. Noen skiløyper vil bli preparert fra sesongstart til sesongslutt, og andre vil kun bli kjørt opp i deler av sesongen.

Tilførselsløyper

Mindre løyper som går i bolig- og hyttefelt, fra boligfelt og hyttefelt inn til hovedløpesystemet. Ikke en del av det kommunale løypenettet. Preparering blir ikke finansiert eller organisert av kommunen. Kommunen inngår ikke grunneieravtaler og betaler ikke ut kompensasjon for slike traseer.

Konkurranseløyper/- lysløyper

Preparering og vedlikehold av konkurranseløyper og lysløyper sikres gjennom driftsavtaler med idrettslagene.

Flerbruksløyper

Traseer med en begrenset opparbeidelsesgrad. Kan unntaksvis prepareres med snøscooter og er tilrettelagt for aktiviteter som hundekjøring og vintersykling. Dette er aktiviteter som har et høyt konfliktpotensial i skiløyper, spesielt i lysløyper og konkurranseløyper. Populariteten til vintersykling er økende, og selv om det er få konflikter mellom skigåere og fatbike-syklister i skiløypene i dag vil det trolig bli det etter hvert som antallet syklistene i løypene øker. Hundekjøring bør foregå i løyper/traseer egnet for hundekjøring for å unngå konflikt med andre brukergrupper. Det er flere hundekjøringsløyper på større vann i dalbunnene i Hol kommune. På Ustedalsfjorden, Skurdalsfjorden og Holmevatnet kjøres det løyper som brukes til hundekjøring med turister. Disse egner seg også som flerbrukstraseer for blant annet fatbike. Næringen ser på muligheten for å utvide dette løypesystemet for å ha flere tilbud til besøkende.

Kommunen inngår ikke grunneieravtaler og betaler ikke ut kompensasjon for slike traseer. Det må søkes om dispensasjon etter motorferdselloven ved eventuell preparering av slike løyper.

Stier og turveier

Tanken på å tilrettelegge stier har tradisjonelt vært fremmed i Norge, men brer om seg. De mest nærliggende eksemplene i kommunen er Prestholttrappa og den nylig anlagte sykkelløypa ved Vestlia. Opp til knutepunkt, utkikkspunkter og ut fra utfartsområder er slitasjen på flere stier i kommunen i dag stor, noe man kan begrense med målrettede tilretteleggingstiltak. Det er utviklet prinsipper for bærekraftig stiutvikling (vedlegg 4) som primært er brukt til stiutvikling med terrengsykling som formål, men grunntankene og retningslinjene har klare overføringsverdier for arbeid med også andre typer stier.

Turstier

Arbeidet med stier har ikke fulgt den samme strukturen som arbeidet med skiløyper. Deler av kommunen har nå også fått god skilting av turstier igjennom det nasjonale turskiltprosjektet. Det er her tiltakshaver som har forpliktet seg til å vedlikeholde stiene som er merket igjennom prosjektet i 10 år etter avtalen er inngått. De to ulike settene med grunneieravtaler har ført til en del forvirring, og bør unngås ved at det senere inngås avtaler mellom løypenemnder og grunneiere med lang nok varighet til å tilfredsstille kravene til turskiltprosjektet. For å benytte seg av strukturen og organiseringen en allerede har opparbeidet for løypesystemet i kommunen bør det tydeliggjøres at arbeidet med stier i områdene legges til de lokale løypenemndene.

Turstiene i kommunen er av vekslende kvalitet når det kommer til tilrettelegging, merking og vedlikehold. Bortsett fra enkelte områder med høy bruk har imidlertid kravet til tilrettelegging tidligere vært lite for stiene. Det er den siste tiden blitt et økende fokus på terrengtilpassede stier. Begrepet «bærekraftige stier» som kommer fra satsningen på terrengsykkelstier har overføringsverdier til arbeid med tilrettelegging også på stier ment for turgåere. Grunntanken er å i større grad tilpasse stiene til terrenget for at de skal tåle mer bruk og slitasje.

Turveier

Turveier er de flerfunksjonelle traseene med høy utnyttelsesgrad for ferdsel til fots, med sykkel, barnevogn eller rullestol. De har en tydelig grad av opparbeiding, gir god fremkommelighet, må tåle kjøring med maskiner for vedlikehold og skal ha et fast og jevnt toppdekke.

Konkurranser i sti- og løypenettet

Det kommer flere henvendelser angående ulike konkurranser i løypenettet på vinterstid. Det må derfor stadfestes en rutine der arrangør skal ta kontakt med berørt sti- og løypenemnd for å avklare arrangementet i forhold til løypekjøringen. Det skal tas kontakt i god tid i forkant av arrangementet, og om nødvendig skal arrangør bekoste ekstra løypepreparering.

Terrengsykling

Satsningen på sykkel og sykling er økende. Fjelldestinasjoner peker på sykling som det nye store satsningsområdet. Det finnes et utvalg av opplevelser innen tursykling, terrengsykling og utforsykling, både lokalt og regionalt. Tradisjonell tursykling på fjellveier som Rallarveien og Eventyrveien er eksempler på regionale ruter som trekker syklister til kommunen. Det store satsningsområdet virker allikevel å være terrengsykling på godt tilrettelagte stier. Det er varierende hvilke tiltak som anbefales for ulike stier. Friluftsløven gir tillatelse til å sykle på stier og veger forutsatt at dette foregår med varsomhet og nødvendig hensyn. Sykling

utenfor stier og veger i utmark er forbudt med unntak av på fjellet. Det kan oppstå konflikter mellom syklister og turgåere i stinettet, og bruken av stiene kan føre til slitasje på utsatte steder. Stisykling kan være vanskelig å kombinere med turgåing i bratte områder uten at det tilrettelegges med tanke på dette.

Skal det gjøres tilretteleggingstiltak med tanke på terrengsykling i stinettet, må det gjøres i et samarbeid med berørte grunneiere. Sti- og løypeplanen omfatter ikke grunneieravtaler knyttet til terrengsykling. Det oppfordres til at næringsaktører i samarbeid med sti- og løypeområdet og aktuelle grunneiere arbeider med en organisering innen dette området. I et samarbeid mellom det regionale terrengsykkelprosjektet Tråkk'n' roll, Visit Geilo og lokale næringsaktører er det utarbeidet en masterplan for terrengsykkel på Geilo. Det opereres med ulike former for stier og tilrettelegningsgrader for terrengsykling. Noen tar sikte på felles bruk mellom flere brukergrupper, andre er ment utelukkende for terrengsykling.

Tradisjonelle stier

Smalere stier som har blitt til av ferdsel over tid. Brukt til turgåing, stiløping, ridning, og ikke spesielt tilrettelagt for terrengsykling. Stiene snor seg i terrenget, og fremtoningen vil variere med terrenget stien går igjennom. Har tradisjonelt ikke vært vedlikehold eller tilpasset terrenget, slik at de er sårbare mot slitasje.

Stier tilrettelagt for terrengsykling

Stier spesifikt bygd og tilrettelagt som terrengsykkelstier. Stiene bør ikke lages for brede (under 100 cm), og bør tilrettelegges etter prinsippene for bærekraftig stiuvikling (vedlegg 4) for at traseen skal tåle mye slitasje. Det kan være nødvendig å bygge opp traseene med kult og grus for å bygge opp terrengsykkelspesifikke elementer i stien. Slikt arbeid er omfattende krever en del grunninvesteringer som gjør at de bør legges til områder i nærheten av kommersielle knutepunkt. Etter at slike stier er bygd, tåler de mer slitasje og krever mindre vedlikehold en de tradisjonelle stiene.

Utforbaserte sykkelstier

Stier spesifikt bygd og tilrettelagt som terrengsykkelstier. Bredere, brattere og ment for brukere med høyere ferdighetsnivå og høyere hastigheter som ikke lar seg kombinere med andre brukergrupper. Slike stier inngår ofte i rene sykkelanlegg, og gjerne i tilknytning til veier eller stolheiser for transport.

Ridning

Friluftsløven hjemler ridning etter stier og veger i utmark, mens det på fjellet er tillatt å ri over alt. Kjøring med hest skal foregå etter veger der grunneier har gitt sin tillatelse. Ridning er et tradisjonelt tilbud i en fjelldestinasjon. Imidlertid er dette en aktivitet som ofte kommer i konflikt med andre brukergrupper. Organiserte rideturer følger ofte de samme traseene og skaper spesielt stor slitasje på utsatte steder. Ridning bør derfor kanaliseres til traseer der konflikter og terrengslitasje kan minimaliseres.

Sti og løypeplanen omfatter ikke grunneieravtaler, tilrettelegging og informasjon knyttet til bruk av hest. Det oppfordres til at næringsaktørene i samarbeid med aktuelle grunneiere arbeider med en organisering innen dette området.

Utfartsparkeringer

Utfartsparkeringer er sentrale for å sikre tilgjengeligheten til sti- og løypenettet. Mindre parkeringer bør sikres igjennom avtaler mellom berørte grunneiere og den aktuelle sti- og løypenemnda. Etter plan- og bygningsloven kan ikke parkeringsplasser for mer enn 10 biler opparbeides før området inngår i godkjent reguleringsplan. Sti- og løypenemndene kan søke om tilskudd fra sti- og løypefondet til opparbeidelse av utfartsparkeringer. I kommunedelplan for Geilo er det ikke satt av nye utfartsparkeringer, men intensjonen til kommunen er at det i framtidige reguleringsplaner for fritidsbebyggelse og reiselivsområder/turistbedriftsområder blir satt av nødvendig areal til utfartsparkering.

Skilting og merking

God skilting og merking er en viktig del av et godt sti- og løypenett. For at skiltingen skal ha et system er det utarbeidet skiltplaner for skiløypene i hvert av kommunens sti- og løypeområder. Sommerskilting er hovedsakelig planlagt og utarbeidet igjennom turskiltprosjekter. Det er viktig at turskiltene i kommunen følger den samme malen slik at skiltingen fremstår som enhetlig. Det vil være sti- og løypenemndenes oppgave og følge opp, supplere og vedlikeholde skilting og merking både for stier og løyper innenfor sine respektive områder.

Turskiltenes utforming (størrelse/farge/logo/vanskelighetsgrad) skal følge standarden fra Merkehåndboka.

Som retningsskilt: Grønnfargede aluminiumskilt (3 mm), fargekode NCS S7020B70G, font Helvetica, skriftfarge antikkhvit, med retningspil-stedsnavn-km-fargekodet symbol.

Som stedsnavnskilt: Aluminiumsskilt som over, med stedsnavn.

Eget toppskilt med skiltnummer i hht skiltplan for området. Skal stå på toppen av skiltstolpen.

På skiltstolper i aktuelle kryss skal det være løypekart i størrelse A3 over nærområdet.

Løyper

Skilting

Ved eventuelle endringer skal det skiltes ved alle utgangspunkt og i alle løypekryss, samt være infokart ved alle løypekryss. Ved viktige utgangspunkt skal det være informasjonstavler.

Merking

Alle løyper i fjellet skal som minimum være kvistet.

Plaststikker skal som utgangspunkt ikke brukes. Der det ønskes å bruke plaststikker, er det en forutsetning at alt skal tas inn etter endt sesong og at det gjøres etter nærmere avtale med grunneier. Om ønskelig kan permanent staking brukes. Det skal i så fall brukes trestaker.

Rydding

Løyper skal ryddes for greiner som henger inn i traseen.

Stier

Skilting

Det skal skiltes ved alle utgangspunkt og i alle stikryss, samt være infokart ved alle utgangspunkt og viktige kryss. Utforming av stolper og skilt er som for løyper.

Merking

Stier skal merkes med en loddrett rødmalt strek, ca. 4 x 15 cm. Det skal brukes signalrød maling. Det skal ikke merkes på jordfast stein, tre, eller lignende. Merkingen skal skje på en løs, passe stor stein, gjerne satt opp på en større jordfast stein. På lite synlig sti bør en kunne se fra merke til merke. På tydelig sti skal det ikke merkes oftere enn at man er sikker på å

være på riktig sti. Det skal alltid være merke ved stiens start, og som bekreftelse rett før/etter stikryss eller passering av uoversiktlige steder.

Rydding

Stier skal ryddes i for greiner som henger inn i traseen i 1 - 1,5 m bredde.

Retningslinjer for kommunens arbeid

- Handlingsplanen for stier og løyper skal legges til grunn for all detaljplanlegging.
- Sti og løypenettet i Hol skal organiseres i sti- og løypeområder som ledes av sti- og løypenemnder.
- Det skal inngås driftsavtale mellom kommune og sti- og løypenemnd.
- Stier og løyper skal innarbeides i arealplaner og sikres med egen arealkategori i alle arealplaner.
- I arealplansaker som berører sti- og løypenettet i kommunens løypeområder bør sti- og løypenemndene gis anledning til å gi høringssvar.
- Utbygger skal initiere grunneieravtaler, og opparbeide godkjent alternativ trasé, ved utarbeidelse av nye reguleringsplaner og reguleringsendringer som medfører konflikter med sti- og løypeplanen. Om eksisterende traseer må legges om skal hensynet til stier og løyper veie tungt i planbehandlingen.
- Løyper skal der dette er nødvendig legges utenfor eksisterende/planlagt veinett.
- Det skal stilles krav til grønne korridorer langs stier og løyper på 30 m i byggeområder jf kommuneplanens arealdel.
- Kryssing med skibru/kulvert bør gjennomføres gjennom utbyggingsavtaler der løyper krysser trafikkerte veger
- Kommunen skal gjennom kommuneplan, kommunedelplaner og reguleringsplaner følge rutiner for inngåelse av utbyggeravtaler.
- Konkurrans- og lysløyper forvaltes av kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet.
- Det skal inngås driftsavtaler med idrettslag om drift og vedlikehold av konkurrans- og lysløyper.
- Det skal innarbeides utbyggingsavtaler i områder hvor dette er aktuelt.
- Det skal arbeides med å etablere utbyggeravtaler i områder regulert til fritidsformål.
- Kommunalt tilskudd til drift og vedlikehold av løypenettet vurderes i den årlige økonomiplanbehandlingen.
- Inntekter fra utbyggeravtaler skal avsettes til oppgradering og vedlikehold av sti og løypenettet.
- Skilt- og merking skal være ensartet i sti- og løypenettet, og følge nasjonal standard ihht. merkehåndboka.
- Sti- og løypenemndene skal varsles og løypekjøring stoppes dersom villrein nærmer seg løypenettet

Vedlegg

- Retningslinjer for Sti- og løypenemnder (vedlegg 1)
- Løypeoversikt (vedlegg 2)
- Oversikt over kartlagte stier (vedlegg 3)
- Prinsipper for bærekraftig stutvikling (vedlegg 4)
- Uprioritert tiltaksliste (vedlegg 5)